

[Indenrigs- og boligministeren.]

noget om, hvor meget der vil komme i gang. Siden regeringen tiltrådte for et år siden, er der blevet påbegyndt mellem 14 000 og 15 000 nye lejligheder, og stort set tror jeg, dette nogenlunde vil svare til kalenderåret. Der er altså tale om en nedgang i forhold til byggeprogrammet. Om årsagerne til denne nedgang vil jeg gerne gøre et par bemærkninger.

For det første indtrådte der i årets løb en finansieringskrise for byggeriet, som viste sig i, at bankerne efterhånden helt lukkede i for bevilling af byggelån.

For det andet har arbejdskraftsituationen i de afgørende måneder af året været så anspændt, at man ikke kunne igangsætte yderligere byggeri, uden at dette måtte medføre en forøget efterspørgsel efter arbejdskraft med alle prisfordyrende følger.

På dette sted vil jeg gerne lige i en indskudsbemærkning sige noget om det bevillingsmæssige. Da jeg i februar søgte og fik finansudvalgets tilslutning til at give statslånstilsagn til et beløb, som på det tidspunkt kunne muliggøre opfyldelsen af regeringens byggeprogram, var disse bevillingssummer udregnet på grundlag af det daværende byggeprisniveau. Jeg ser, at et blad — det var forresten „Social-Demokraten“ — har angrebet mig for, at jeg ikke har søgt yderligere bevillinger nu, da prisstigningerne kræver et større beløb for at kunne give statslånstilsagn til et antal boliger svarende til det tilstræbte. Jeg vil herom gerne sige, at jeg ikke har fundet det rimeligt, at søge sådanne yderligere bevillinger, så længe det ikke var muligt i bankerne at opnå byggelån til de byggeprojekter, hvortil der allerede er givet statslånstilsagn. Det fylder ikke noget formål at strø om sig med statslånstilsagn, som ikke kan virkeliggøres.

I det hele taget har byggelånssituationen været fuld af vanskeligheder. Tidligt på året, da der kom forlydender frem om, at der var byggeforetagender, som ikke havde kunnet få byggelån i bankerne, havde jeg en forhandling med hovedbankerne. Jeg fremhævede her, at staten i gennemsnit udbetaler 1 mill. kr. om dagen på statslån til færdiggjorte huse, og jeg udtrykte min forventning om, at bankerne ville lade disse penge, som jo gennem en indfrielse af byggelån endte i bankerne, blive stående i byggeriet i form af nye byggelån. Jeg kunne med rette, synes jeg, pege på, at der i den begrænsning af byggeriets omfang, som regeringen havde planlagt, lå tilstrækkelig sikkerhed for, at den inflatoriske virkning af et overdimensioneret byggeri ikke ville

indtræde. Man erklærede overfor mig, at der ikke i de tilfælde, som havde foreligget, og hvor byggelån var blevet nægtet, lå udtryk for nogen principiel indstilling fra bankernes side. Man kunne ikke give nogen garantier for fremtiden. Hvis den ulyksalige udvikling på betalingsbalancen fortsatte, ville samfundets likviditet blive lavere og lavere, og bankernes vanskeligheder tilsvarende større. Efter dette møde og et godt stykke tid fremover løstes også mange byggelånsproblemer på sædvanlig vis, men udviklingen på betalingsbalancen skabte netop en faldende likviditet, og efterhånden nåede bankernes byggelånsvirksomhed et minimum.

Det vil være det høje ting bekendt, at der blev opnået en lettelse i hele dette for byggeriet så afgørende spørgsmål om byggelån, da nationalbanken efter forhandlinger med regeringen i august påny påtog sig genbelåning af de private bankers byggelån. Det var jo en virksomhed, som nationalbanken havde indstillet umiddelbart før denne regerings tiltrædelse, fordi der på det tidspunkt var et så omfattende byggeri i gang, at der herskede en stigende desorganisation på byggepladserne.

Det tilsagn, som regeringen fik om, at nationalbanken påny ville genbelåne byggelåne, var begrænset, således, at det kun ville betyde, at der kunne gives byggelån til et beløb af ca. 10 mill. kr. om måneden og til et maksimum på ialt 110 mill. kr. Boligministeriet, som påtog sig at give nationalbanken råd med hensyn til, hvilke ansøgninger der burde komme i betragtning, valgte nu at benytte disse rediskonteringsmuligheder således, at der først og fremmest blev givet byggelån til etagebyggeri, d.v.s. til den byggeform, som gav det største antal boliger for den sum, som var til rådighed. For at foretrække etagebyggeriet ved fordelingen af de midler, der var til rådighed for genbelåningen af byggelån, talte også det synspunkt, at finansieringen af parcelhusene var en bankforretning, som kun bandt bankernes lånemidler i kort tid, og parcelhusbyggeriet skulle derfor have betydelig bedre mulighed end etagebyggeriet for at opnå byggelån i de private banker, uden at der blev stillet krav om genbelåning.

Der er i løbet af månederne september og oktober blevet rediskonteret byggelån for et beløb af ca. 30 mill. kr., og for godt en uge siden udvidede nationalbanken sit genbelåningstilsagn til at omfatte enhver ansøgning om byggelån til parcelhuse. Hele byggelånsituationen har imidlertid stadig været genstand for forhandlinger mellem mini-